

VIŠEK KANONADE NA ZAPADNI FRONTI.

Zavezniki so agresivni v lokalnih napadih. Američani uničijo osem nemških baterij.

NEMCI BOMBARDIRAJO BOLNIŠNICE.

London, 23. maja. — Vojni stan poroča o strahoviti topniški boju v Flandriji in ob reki Anre. V gotovem okolju je padlo 3000 granat pri enem samem bombardiranju. Angliji so izvršile nove uspešne lokalne napade v okolici Ayetta. — Dopisnik časopisa agentura javlja s fronte, da je bilo ubitih 19 nemških generalov odkar so Nemci pričeli s svojim ofenzivom.

Paris, 23. maja. — Francooski vojni stan poroča o nadaljevanju kanonade ob reki Avre južnovzhodno od Amiensa in o lokalnih napadih v Šampaniji.

London, 23. maja. — Nemški stali so danes metali bombe na britanske v osadju angleške fronte in ubitih ter ranili več sto ranjencev in bolniškega osebja. Med mrtvimi je tudi več postranih v službi Rdečega križa, ki so opravljale svoje dolžnosti in se ne hotelo umakniti s svojega mesta.

Rim, 23. maja. — Italijanski vojni stan poroča, da je položaj na bojišču nespremenjen. V goščah se razvija živahno bojevanje. Včeraj je sovražnik izgubil sedemdeset vojakov.

London, 23. maja. — V Černobylju, Ukrajina, je izbruhnila nova krutost proti Nemcem, kar poročajo iz Moskve. V ponedeljek je bila krvava bitka med Ukrajinci in Nemci blizu Zolna. Zadnji so bili tepeni. — Bivši Nikolaj je zaprt v ječi v Ekaterinogradu, ker so bolševiki izrekli, da je hotel pogniti s pomočjo monarhistov.

London, 23. maja. — Dolga vrsta močnih in uspešnih napadov angleških čet na sovražne položaje in strahovita topniška bitka pri Lys v Flandriji — to je, kar o čemur poročajo v zadnjih tednih desetih urah. Maršal Foch in nemški generalni štab poročata o "ljutem artilerijskem ognju sovražnika s krepkim odgovorom njihovih baterij."

Nemška pehota je danes zjutraj izvršila drugi napad na angleške postojanke blizu Mesnila, severno od Alberta, toda doživela je drugi poraz. Istočasno so Angliji uspešno napadli pri Hebutonju med Albertom in Arrasom, kar so že večerjaj izvajali neuspešno. Sovražni topovi so delovali v dolini Anere blizu Arrasa in dve milj in pol južno od Alberta; in ameriški boji se pa še niso končali.

Tudi v Pikardiji se še vedno nadaljuje topniško bojevanje, ki razmeroma narašča s kanonado v Flandriji in med Albertom in Arrasom. Nemške baterije bruhaajo ognenj na francoske postojanke južnovzhodno od Amiensa in zapadno od reke Avre. Zdi se, da so sovražnik koncentrirali svoj ogenj na Haillies blizu točnega, katere so Nemci najdalje prideli pred dvema mesecema, ko so pričeli veliko ofenzivo.

Južnozapadno od Montdidiera, blizu Laignijem in Noyonom, se priprave pojavljajo izbruhov ognja, ki je osredotočen na Piemont. Francooski vojni stan omenja tudi živahno bojevanje med patruljami ob reči Meuse v južnovzhodni smeri.

Položaj je torej tak, da so Nemci še vedno tam, kjer so bili pred nekajimi tedni, ko so Angliji in Francozi ustavili njihovo ofenzivo pred Ypresom. Zavezniki pa ne dajo miru sovražniku in naprej nadaljujejo s lokalnimi napadi, toda v splošnem

OBRAVNAVA PROTI GRACE LUSKOV.

Učiteljica, ki je ustrelila ženo svojega ljubimca, je včeraj poslala prijateljske priče.

ONA SAMA NASTOPI KOT PRIČA.

Waukeesa, Wis. — V arce obtoženke so se naselili solnčni žarki, ko so bile zaslišane učiteljice, njene znanke in prijateljice, kajti iz njih pričanja in obnašanja je bilo spoznati, da pri njih ni prav nič izgubila na ugledu, čeprav se je v njenem življenju odigrala katastrofa, ki jo je pritrila pred poroto sodišče. Pričale so, da je izobrazena žena, ki se je vedno obnašala dostojno. Zadnje čase, preden je ustrelila živnozdravnika ženo, je vedno tožila o hudem glavobolu. Če bodo porotniki izrekli, da je bila Luskova pri zdravi pameti, ko je izvršila umor, in da se je zavedala svojega dejanja, tedaj ne zadene njih krivda, da so porotniki tako sodili.

Kot priče so bile zaslišane gđ. Evelyn Calminter, voditeljica šole v Milwaukee; gđ. Frances A. Blood, učiteljica v Milwaukee; mrs. G. B. Rhodes, žena superintendenta okrajnih šol v Waukeshi; prof. G. F. Loomis, superintendent šol v Waukeshi, in še tucat drugih prič. Vse priče so imele samo dobro besedo za obtoženko.

Ko je bil zaslišan August Jacobson, trgovec v pokojku, tajnik šolskega sveta, ki ima svojo pisarno v poslopju Y. M. C. A., je izpovedal, da je včasih neke moški glas šest do sedemkrat poklical gđ. Luskovok telefon. Jacobson je dejal, da končno ni hotel Luskove več klicati k telefonu, ker naznanec ni hotel povedati svojega imena. Dejal ni, da je bil živnozdravnik Roberts, toda porotniki so dobili vtis, da je bil on. Prve priče so izpovedale o Luskovi družini in njenih razmerah.

Prišel je dan, da je Luskova zaslišana kot priča in izpovedala, da ni res, kar je govoril dr. Roberts, da je bila za njim Diana, dokler ni padel. Ni treba, da je človek psiholog, kljub temu pa razume, da je prišla najtežja ura za Luskovo, ko ji bo treba povedati, kako je privikrat ljubila v svojem življenju, ko je prekoračila še srednjo starost, kako in zakaj je ustrelila Robertsovo ženo.

V začetku obravnave se ni dosti brigala, kaj govore priče, ki so bile zaslišane na zahtevo njenega zagovornika. Nanjo ni napravilo vtisa, če je dr. Owen iz Merrilla, Wis., ki je študiral pri njenem očetu za zobozdravnika, pričal, da ni bil dr. Lusk véas pričujoč s duhom, ali da sta bila mati Luskove in njen stari oče zelo togotna in sta se pretepala "kot pes in maček". Ravnotako se ni dosti brigala, ko je dr. Herbert E. Hanan iz Oregona, Wis., pričal, da je družina "ekscentrična".

David Roberts, živnozdravnik, s sivimi lasmi na glavi, siv v obrazu in v sivi obleki, "junak v lju-bezenski drami", je prilezel tiho do stola, ko je pričela obravnava, in se vsedel. Niti enkrat ni pogledal proti Luskovi, medtem, ko je ona pazno študirala njegov obraz.

Mrs. G. Hale iz Milwaukee je izpovedala, da pozna Luskovo osemnajet do dvajset let. Luskova je trpela večkrat na zelo hudem glavobolu, toda na nji ni opazila nikdar kaj izrednega, kar bi jo ločilo od drugih ljudi. Gđ. Maude Schaefer je pričala, da pozna Luskovo od leta 1899, ko je hodila skupaj v šolo z Luskovo. Njena izpoved je bila enaka izpovedi mrs. Hale.

Advokat Clancy se je izrazil: "Gđ. Luskova bo napravila dober vtis kot priča."

Dva zdravnika za umobolne iz Milwaukee, ki sta v sodniški dvorani, odkar je pričela obravnava, bosta padla na vsako kretanje Luskove. Pričala bosta, če je Luskova normalna ali nenormalna pa-met.

Dalje na 4. str., 1. kol.

5. JUNIJ DAN REGISTRACIJE.

Vsi mladenči, ki so dopolnili 21. leto po lanskem 5. juniju, se morajo registrirati.

TRI ČETRTINKE BO POTEŽENIH.

Washington, D. C. — Po dodatnem predlogu k nabornem zakonu se bo dne 5. junija registriralo en milijon mladenčev, ki so postali stari 21 let po lanskem 5. juniju. General Crowder meni, da bo od teh fantov potrjenih k vojakom tri četrtinke ali 750,000.

General Crowder je napravil svojo cenitev na podlagi, da se je lani registriralo 10,000,000 fantov in mož v starosti med 21 in 31 letom. Po statistiki je malo več kot 10 odstotkov starih 21 let. Po tej statistiki upajo, da se letos registrirala malo več kot 1,000,000 fantov.

General Crowder upa, da jih bo sposobnih za vojaško službo okoli 750,000, drugi bodo pa oproščeni vojaške službe iz raznih vzrokov.

Po proklamaciji predsednika Wilsona se morajo registrirati državljani in nedržavljeni. Od registracije so izvzeti oficirji in vojniki v regularni armadi, mornariški pehota, narodni straži, mornariški milici, dokler so v zvezni službi, oficirji v rezervnem oficirskem zboru in aktivni vojniki v aktivnem rezervnem zboru, dokler so v aktivni službi.

Po načrtu generala Crowderja bodo odprte pisarne lokalnih nabornih komisij dne 5. junija od sedmih zjutraj do desetih zvečer. V teh urah se morajo registrirati vsi mladenči, ki so bili rojeni med 5. junijem 1896 in 5. junijem 1907.

Predsednik Wilson je s proklamacijo formalno določil 5. junij za registracijski dan za mladeniče, ki so postali stari 21 let po 5. juniju 1917.

Proklamacija je bila izdana v soglasju zakona, ki določa, da so mladeniči, ki so dosegli 21 leto po 5. juniju 1917, podvrženi vojaški dolžnosti. Od registracije so izvzeti le dijaki, ki študirajo bogoslovje ali medicino.

RUDARJI ZAHTEVAJO PIVO.

Terre Haute, Ind. — Vincenzio Bonso, predsednik in Leo Polt, tajnik rudarske lokalne unije št. 6054 U. M. W. of A. v Blanfordu, Ind., naznanjata, da je lokalna organizacija sprejela resolucijo in jo poslala najvišjemu sodišču.

Rezolucija vsebuje sledeči apel: "Prizadete lokalne unije priporočajo, da se nam ne vzame pravica, da imamo pivo doma za domačo uporabo. Odkar so je država "poučila", so naši ljudje bolni, kajti voda je slaba. Pivo smo pili mesto vode, zato priporočamo, da vpoštevate naš apel. Mi ne damo nič za salune ali žganje, toda mislimo, da je pivo potreba, kar se je dokazalo. Apeliramo na sodišče, da nam vrnejo pivo. Predlog je bil sprejet soglasno."

ŽELEZNIŠKA UPRAVA BO POMAGALA MALIM ŽELEZNICAM.

Washington, D. C. — Železniška uprava ne bo prevzela majhnih železnic, ampak jim bo pomagala na ta način, da bodo cene ponekod enake, da bodo državni komisarji dovolili povišanje lokalnih cen in dobivale bodo zadostno število voz.

OČE IN SIN UBITA V RUDNIKU.

Brasli, Ind. — V rudniku Seler, št. 5, ki se nahaja šest milj severno od mesta, sta bila ubita 60-letni John Sinko in njegov 17-letni sin Peter. Živela sta blizu Carbonsa in delala skupaj. Ubil ju je naboj, ko sta se vrnila v rudnik. Sin je bil na mestu mrtve, oče je pa imel zlomljeni nogi in roki in je še živel dve uri.

ČEZ DVA MILJONA MOŽ POD OROŽJEM.

Amerika je poslala prvih deset dni v maju 90.000 mož v Francijo. Pol milijona je še tam.

NEVERJETNO VELIK USPEH.

Washington, D. C. — Amerika je v desetih mesecih napravila in opremila večjo armado v krajšem času in brani večjo selekcijo na bojišču, da bi transportirala svoje moči na daljavo 3,000 milj po okuženem morju, kot Britanija v dvanajstih mesecih prek Angleškega kanala, ki meri manj kot 30 milj. Začeli smo z manjšim, dosegli več in prišli dalje v mnogo krajšem času.

To izjavo je napravil kongresnik Caldwell iz New Yorka, član odseka za vojaške zadeve.

Mr. Caldwell je dejal, da je bilo v prvih desetih dneh v maju izkrcanih 90,000 mož na Francooskem.

"Ko je bila napovedana vojna v aprilu 1917," je nadaljeval mr. Caldwell, "je regularna armada Združenih držav obstala iz 136,000 oficirjev in mož, od katerih so bili mnogi v inozemski službi, narodna straža je štela 164,000 oficirjev in mož."

"Naši eksperti so nam dejali, da bo vzelo dve leti za nabavo armade enega milijona mož in pet let, da se izvežba komisijonirano osebje. Zdaj je okoli enega leta, ko je bil sprejet prvi zakon, ki je dovolil povečanje naše armade. Naša vojaška moč je sedaj sledeča:

Regularna armada	10,295	504,877
Rezervni zbor	79,038	78,500
Narodna straža	16,906	411,592
Narodna armada	33,964	510,963
Specialna tehnična služba	8,618	
Odbil v armado v aprilu		150,000
Odbil v armado v maju		233,748
Skupaj	148,339	1,880,594
Oficirji in možovi		2,038,222

"Tako imamo danes armado, ki šteje nad 2,000,000 mož, od katere je bilo 500,000 mož poslanih tere v Francijo, 1,000,000 mož je pa dobilo potrebno izvežbanje za službo v inozemstvu."

"Armada bo štela mogoče koncem prihodnjega fiskalnega leta od 4,000,000 do 5,000,000 mož."

"Višja ameriška človeška moč se konzervativno ceni v sedmih letih vojne na 20,000,000 bojevnikov v priznani vojaški starosti — 125,000,000 prebivalcev."

Zborniški odsek za vojaške zadeve je soglasno sprejel armadni proračun za prihodnje fiskalno leto. Določenih je \$11,000,000,000. Odsekov predsednik ga predloži zborniški v tem tednu.

Poleg je določenih \$3,900,000,000 za fortifikacije, vojni tajnik Baker je zahteval še posebej \$1,500,000,000 za opremo.

STAVKA PRI ZGRADBI NOVE ŽELEZNIŠKE POSTAJE KONČANA.

Chicago, Ill. — Stavka električarjev pri izgradbi nove tovarne postaje na pennsylvanški železnici je končana. Pogodbo so podpisali zastopniki električarjev in Otis Elevator kompanije.

Stanley King, delavski svetovalec v vojnem departmentu, bo zasedel zastopnike Elevator Constructors' International unije in Mednarodne bratovščine električarjev, da reši sporna vprašanja med unijama. Prvo zaslihanje se vrši 27. maja.

ŽELEZNIŠKI PREDSEDNIKI V CHICAGU UPAJO.

Chicago, Ill. — Železniški predsedniki v Chicagu, ki so bili od-slovljeni, se zanašajo, da bodo obdržali delo pod novimi naslovi.

VREME.

Chicago in okolice: V petek oblačno in gorko. Južnovzhodni vetrovi.

NEMČIJA "REŠUJE" JUGOSLOVANSKI PROBLEM.

V Berlinu imajo konkretne predloge, kako se mora rešiti jugoslovansko vprašanje. Slovence in primorske Hrvate hočejo dati Nemcem pod komando.

Bern, Švica, 23. maja. — Z Dunaja poročajo: "Slovenski Narod" v Ljubljani je pred kratkim komentiral načrt vlade za reformo ustave, ki ga pripravljajo avstrijske oblasti s namenom, da prepreči drastično akcijo od strani podložnih narodnosti, in v tem komentarju pravi:

"Med državnozbornskimi poslanci se nakaj časa kroži poročilo, da Nemčija pritiska na Avstrijo za hitro rešitev jugoslovanskega vprašanja in da je nemška vlada v tem oziru dala gotove nasvete vladi na Dunaju. Uradna nemška "Norddeutsche Allgemeine Zeitung" pobija to poročilo, češ da Nemčija sledi Bismarckovemu pravilu in se ne bo vtikala v notranje zadeve avstro-ograrske monarhije. Mi pa vemo iz zelo zanesljivih virov, da se v Berlinu močno zanimajo za rešitev jugoslovanskega vprašanja. Nemški državniki celo smatrajo to vprašanje za glavni problem monarhije in v zanimanje omenjenega nemškega lista nikakor ne more spremeniti dejstva, da so berlinski krogi svetovali avstrijskim državnikom, da naj zadnji rešijo jugoslovansko vprašanje čim prej mogoče. Berlinski svetovalci niso v tem oziru samo akademiki, temveč imajo gotove konkretne predloge, kako se naj po njihovem mnenju reši to vprašanje. Ti predlogi pa segajo daleč, kakor pa Seydlerjev načrt za narodno avtonomijo v mejah monarhije."

(Iz tega komentarja, ki ga je objavil "Slovenski Narod" v starem kraju, torej razvidno, da Nemčija dikтира Avstriji, kako mora postopati s Slovencei in primorskimi Hrvati in Srbi.)

Kako sta nemški in avstrijski cesar "rešila" jugoslovansko vprašanje.

London, 23. maja. — Po informacijah, ki jih je prejel tukajšnji češki stan, vsebuje pogodba med nemškim kaiserjem in avstrijskim cesarjem Karlom sledeče glavne politične točke:

Dosežen je bil splošni sporazum s ozirom na obstoječa avstro-ograrska vprašanja in kako je treba nastopiti proti podložnim narodnostim.

Poljsko vprašanje: Ruska Poljska se ima razdeliti. Okrožja Dombrova, Kalise in Narew pripadejo Prusiji, ostali teritoriji pa Avstriji, ki ga priklapi Galiciji in na ta način nastane trojna monarhija.

Jugoslovansko vprašanje: Bosna, Hercegovina in Dalmacija se združijo s Hrvaško pod ogrsko vlado. Temu teritoriju se podeli kos avtonomije in s tem se "deloma ugodni zahtevi Jugoslovancev za združenje." Hrvatske in Istrin Slovence na Kranjskem bodo pa prepričani Nemcem v Avstriji.

Češko-slovansko vprašanje: Čehi in Slovaki pridejo pod nemško in madjarsko vlado.

Nemčija bo absolutno razpolagala s Litvo, Kuronsko in Ukrajino, dočim se Malorusi v Galiciji pridružijo Poljakom. Okrožje Holm ostane pod avstrijsko Poljsko, vsled česar morajo Poljaki sprejeti končno ločitev od Poznanja in šleske Poljske. Rumunji na Šedmografskem ostanejo pod Ogr.

Ves sistem nove politične razdelitve pa ostane pod strogo kontrolo Nemčije.

Germanizacija Češke.

Washington, 23. maja. — Avstrijska vlada je izdala naredbo, po kateri se ima Češka razdeliti v dvanajst okrožij, in sicer na ta način, da naraste zastopstvo nem-

NEMŠKE SPLETKE V AMERIKI.

Washington, D. C. — Kljub temu, da je znano, da so zvezni uradniki dobili dokaze v Združenih državah, da postoji zarota med voditelji irskih sinfeinovcev in nemškimi agitatorji, da podžgo revolto na Irskem, uradniki niso razgovarjali o tem, če bo državni departament podal kakšno izjavo o irski aferi.

Zvezni uradniki so bili skozi več mesecev navzoči pri irskih posvetovanjih, na katerih so voditelji sinfeinovcev kovali načrte z nemškimi agenti, da naj bi se Irce na domačih tleh. Nemški agenti niso le ščuvali Irce, ampak so svoj delokrog raztegnili tudi na druge narodnosti v Združenih državah. Pravijo, da je bil porabljen nemški denar tudi za propagando med Finci in Latvinci.

Vsi detajli te niso objavljeni, ker so nekatere osebe še pod nadzorstvom. V splošnem sodijo, da ni pametno, če Združene države posežejo aktivno v irsko afero, kajti vlada se ne želi vmešavati v notranje zadeve Velike Britanije. Nekatere informacije so bile izročene britanskim zastopnikom, in te so deloma pripomogle, da so bili sinfeinovci aretirani na Irskem.

Kmalu mogoče pridejo natančnejša poročila iz Londona ali Washingtona, zakaj so bili sinfeinovci aretirani.

KARDINAL FARLEY SE NE STRINJA S SINFEINOVSKIMI DUKOVNI.

New York, N. Y. — Kardinal Farley se ne strinja, da se duhovni družijo s sinfeinovci in prihajajo na njih shode v newyorški škli nadškofiji. Namignil je rev. F. Magennisu, ki je predsedoval na irskih shodih na Madison Square vrtu in v dvorani Carnegie, da mu ne bo dovolil, da ostane v nadškofiji, ako želi predsedovati takim shodom.

ZVEZNI ŽELEZNIŠKI UPRAVITELJI BODO KMALU IMENOVANI.

Washington, D. C. — Železniški ravnatelj McAdoo je instruiral okrajne železniške upravitelje, da priporočijo osebe za imenovanje železniških upraviteljev, ki bodo odgovorni edinele železniški upravi.

Okrajni železniški upravitelji bodo prišli v Washington, da razpravljajo o imenovanjih. Mogoče je, da bodo nekateri železniški ravnatelji imenovani zveznim železniškim upraviteljem. Prve upravitelje bodo mogoče še imenovali koncem tega tedna. Plaže novih upraviteljev bodo znašale od \$5,000 do \$20,000 na leto. Mogoče bodo imenovani nekateri železniški podpredsedniki upraviteljem, ki vodijo zdaj železniški obrat.

SENAT POMNOŽIL SODNIKE V ILLINOISU.

Washington, D. C. — Predloga senatorja Lewisa, ki predlaga da se kreirata dve zvezni sodniški mesti v severnem Illinoisu, je bila sprejeta v senatu.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (raven Chicago) in Kanada \$5 na leto, \$1.50 na pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4635.

Datum v klepetu n. pr. (April 30—18) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

Ne pozabite na Rdeči Križ.

Nekaj dni se že vrši kampanja za drugi sklad ameriškega Rdečega križa in v par dneh bo končana. Sto milijonov dolarjev v prvem skladu, ki je bil nabran lansko leto, je izčrpan in zdaj je treba drugih sto milijonov.

Rdeči križ je tisti most, ki spaja naše čete na več tisoč milj oddaljenem bojišču z nami, ki smo ostali doma. Skoraj vsakdo ima svojca ali svojce v armadi, ki je že ali bo morda v kratkem na fronti. Ameriški vojaki, med katerimi je veliko število Slovencev, so pripravljeni žrtvovati najdražje, kar imajo — življenje za osvoboditev narodov izpod kajzerstva.

Oče in mati, ki imata sina tamkaj, brat in sestra, ki imata brata, ne moreta stati zraven njega v zakopih, da bi mu postregla po očetovsko, materinsko, bratsko ali sestersko, kadar je bolan ali ranjen.

To delo pa opravi ravno tako zanesljivo in skrbno ameriški Rdeči križ. Toda institucija Rdečega križa se ne more vzdržati brez denarja.

Naši vojaki na fronti imajo najboljšo postrežbo, kar je premora človeška znanost in zmožnost. Nobeno zdravilo ni predrago in noben pripomoček ni tako redek, samo če je kje, da se ga ne bi poslužili najboljši zdravniki, kar jih premore Amerika, v svrhu ohranitve življenja in povrnitve zdravja ranjenemu vojaku. Usmiljena roka Rdečega križa doseže slehernega moža v uniformi, ki potrebuje pomoči.

Kdor torej pomaga s tem, da prispeva v sklad Rdečega križa, pomaga svojem na fronti v trenotkih, ko je pomoč najbolj potrebna.

Dolžnost nas vseh je torej, da podpiramo ameriški Rdeči križ. Vsak cent je dobrodošel. Podpirati Rdeči križ se pravi tudi pomagati do zmage nad sovražnikom. Kajti vsak cent, ki gre v vojne svrhe, pomaga okrepčati in pojačati naše vojne sile, da bodo toliko lažje strle največjo militaristično in vsak napredek morečo pošast, kakršne še ni bilo pod solncem.

Kam so prišli.

Na Nemškem jedo meso živali iz Hagenbeckove menažerije. Dalje jedo pasje in konjsko meso. Na Saksonskem je pasjetina prava delikatesa, ki se prodaja po dve marki funt.

Na Dunaju se je baje zgodil strašni zločin, da so vojni ujetniki umorili svoje tovariše in jih žrli. Ta vest je prišla iz privatnih virov, ali čeprav težko verjetna, je vendar lahko resnična. Gladen človek postane hujši kot zver in dostikrat se je že pripetilo, da so ljudje v zadnji agoniji ogledali svoje lastne prste ali se pa spravili nad druge ljudi. Da je pa avstrijska vlada z vsemi silami potlačila vest o tem dogodku, se razume, kajti tudi največjih tiranov bi bilo sram, če bi jim kdo očital, da so povzročili kanibalizem.

Tako daleč so torej prišli! Pred štirimi leti je nemški kronprinč povabil svoje prijatelje na kosilo v Pariz. Kronprinč in njegovi požrešni prijatelji še danes čakajo na to kosilo, kajti pokazalo se je, da je cesta iz Nemčije v Pariz ravno tako dolga kakor na luno. Medtem pa, ko blazni kronprinč s svojim še bolj blaznim očetom in ostalimi kajzerjevimi norci čaka na pojedino v Parizu, jedo njegovi ljudje pasjetino in meso živali iz menažerije.

Stavimo nekaj, da kajzer in njegovih šest zdravih sinov še ni okusilo pasjega ali kamelinega mesa, zato pa še vedno sanja o novih ofenzivah. Kajti, če bi moral kajzer vgrizniti v kuhano pasjo taco, bi mu morda prišlo na misel, da je njegova vloga doigrana.

Ako se nemško ljudstvo tako poniža, da rajše uživa pasjetino in drugo mrhovino, kakor pa da bi se otreslo svojih zločinskih vladarjev, potem pač ne zasluži drugega.

Upamo, da pride še slabše. Za enkrat lahko vemo, da revolucije med Nemci ne bo, dokler bo še kaj psov v Nemčiji.

DOPISI.

Barberton, O. — Dne 26. maja se vrši redna mesečna seja Slovenskega delavskega doma v navadnih prostorih. Delničarji so vabljeni, da se je polnoštevilno udeležijo; s seboj naj pripeljejo tudi tiste rojake, ki še niso delničarji S. D. D., da bodo čuli razprave na seji in spoznali koristi in potrebe te stavbe za našo naselbino.

Zadnje čase so pričeli rojaki zelo pridno segati po delnicah; zakaj tudi ne? Saj z nakupom ne koristijo samo naselbini, nego tudi sami sebi. Le tako naprej. Čim prej pridemo do potrebne svote, tim bolje.

Martin Železnikar.

Franklin, Kans. — Po končani mesečni seji dne 12. maja društva Rožna Dolina, šte. 92, S. N. P. J. je prišlo do razprave o Slovenskem republikanskem združenju. Po kratki debati smo prišli do zaključka, da se skliče ustanovna seja dne 9. junija ob treh popoldne v Franklinu, Kans. v John Krekarjevi dvorani. Sklenilo se je, da se na to zborovanje povabi vsa društva v Grayford County pisanim potom, ki naj izvolijo zastopnike za to sejo. Ako katero društvo pomotoma ne bi prejelo povabilo za imenovanje ustanovne seje, naj vseeno pošlje svoje zastopnike, kajti namenoma se nobenega ne izključuje od sodelovanja.

V Cherokee County se ne bo poslalo posebnih povabil društvom v sled oddaljenosti, ako pa vsa slovenska društva v preje imenovanem okraju kljub oddaljenosti žele sodelovati z društvi v Crawford okraju v eni organizaciji, se prosijo, naj pošljejo svoje zastopnike na ustanovno sejo.

Slovenci v Kansasu so spali dolgo spanje; medtem, ko so se čitala iz vseh krajev Združenih držav, kjer žive Slovenci, poročila o živahnem gibanju za Slovensko republikansko združenje, ko se prirejajo shodi, manifestacije, zabave, koncerti itd. v prilogi SRZ. smo mi vse to gledali nekako malomarno od strani, kot da sploh nismo del slovenskega naroda, da nas gibanje popolnoma nič ne briga. Veliko jih je opazovalo to gibanje ameriških Slovencev z mrzjo in izrekli o njem uničujočo kritiko. In vendar vsakdo ve, da kansaški Slovenci niso "monarhisti", da niso prav nič naklonjeni organizacijam, ki ne navdušujejo za krfsko deklaracijo. Da, veljalo je celo pravilo, da so Slovenci v Kansasu napredna struja. Kaj so torej vzroki, če kansaški Slovenci niso monarhisti, da se niso že preje zavzeli za gibanje Slovenskega republikanskega združenja? Vzrokov bi se lahko našle več, ki bi postavili naše zadržanje v jasno luč; eden teh precejšnje število tukajšnjih Slovencev opazovali to gibanje z nekim nezanimanjem, iz katerega se tako rada porodi še mržnja, ki pogubeno vpliva na gibanje v sled strasti, ki se porode pri nasprotujoči frakciji. Morda je nekoliko krivo tudi to, da je imelo precejšnje število tukajšnjih Slovencev pogosto stike z nemškim ljudstvom v Avstriji in Nemčiji, to je da so delali po raznih industrijskih obratih in premogovnikih v krajih, naseljenih z nemškim ljudstvom. Ker v teh Nemci niso videli ničesar barbarkega, so živeli v napačnem mnenju gleda nemškega ljudstva in pravega junckerstva, kajti to sta dve različni stvari. Junckerka frakcija ima danes pod svojo absolutno kontrolo ves nemški državni sistem in sedaj si utrjuje svojo premoč še v Avstriji, ki je do sedaj kazala vsaj navidezno samostojnost.

Nemško ljudstvo mora doprinesiti silne žrtve v tej vojni; toda z izvrstnim agitacijskim aparatom je znala nemška militaristična vlada prepričati večino nemškega ljudstva, da se nahaja Nemčija v obrambni vojni, dasi ravno je to že tisočkrat dokazana laž, državnikov, nego tudi od strani nekaterih nemških diplomatov, naprimer od princa Liehnovskaja, ki je bil preje nemški poslanik v Londonu, torej v najvažnejši diplomatski službi Nemčije; nemško krivdo za to vojno so v nemškem državnem zboru dokazovali manjšinski socialisti in očitni vladi, da vodi osvajevalno vojno za podjarmljenje narodov. To je danes tako jasno dokazan fakt, da se ga ne da utajiti z nobene strani. Nemčija je osvojila Finsko, Poljsko, Ukrajino in druge baltičke pokrajine; spravila je pod svojo oblast Rumunijo, kajti rumunsko-nemška mirovna pogodba spravlja Rumunijo v popolno odvisnost od Nemčije. Na krmilu nemške državne ladje so danes militaristi, kot je Hindenburg in Ludendorff in še nekaj drugih generalov. Ti so danes odločilni faktor. Civilna vlada je le poslušna dekla nemškega generalnega štaba. Armadno poveljništvo ima na svoji strani denarne mogote in veleposestnike, ki predstavljajo fevdalizem; poleg teh je v Nemčiji 22 dinastij, ki so seveda največje nasprotnice demokracije. Vsi ti elementi imajo svojo zaslonbo v armadi, ki je njihovo najboljšo orožje proti notranjim in zunanjim sovražnikom. Če se porazi nemška militaristična moč, ne bo to sreča samo za nemške narode, nego tudi za nemško ljudstvo, ki se bo rešilo največje more, junckerkega militarizma s fevdalno aristokracijo na čelu.

Če vzamemo vse to v obzir, spoznamo, da vrši demokracija osvobodilno vojno tudi za Nemčijo dasiravno moramo priznati, da je morda večina nemškega ljudstva nasprotnega mnenja. To je tudi razumljivo, kajti nemško ljudstvo se že ves čas vojne pita s frazami, kot da je ono edino pozvano za izvoljeno ljudstvo, ki bo kraljevalo nad vsemi narodi. Nemška kultura je vse; drugi narodi, posebno Slovani, so še napol barbari, ki jih bo morala šele Nemčija civilizirati. Razentega so v nemškem ljudstvu utrdele "narodni" ponos še razne zmage in osvojenosti, ali kakor se izražajo nemški diplomati "osvobodena ozemlja. Kadar se ljudstvo enkrat zapelje v napačno smer, in se ga opijani s frazami, vzame mnogo časa, predno se mu pokažejo stvari v vsej umazani nagoti. Tudi nemško ljudstvo bo prišlo prej ali slej do spoznanja, da je bilo go- lo orožje v rokah junckerjev za imperialistične namene. Seveda bo to spoznanje žepozno, kajti prišlo bo šele takrat, ko bo življenjska sila nemškega naroda silno izčrpana, ko bo uničenih mnogo milijonov življenj in na milijone eksistenc.

Vse te razmere pa silijo ostale narode, da se z vse silo upirajo pohlepnosti nemškega militarizma, ki želi ves svet spraviti pod svojo piketlhaubo.

Nemški narodi v Avstriji in nemadjaraki na Ogrskem vrše silovit boj proti okrutni avtokraciji, ki jih duši boljbolj. Ti narodi so spoznali, če se ne osvobodijo v tej vojni, da bo bodočnost temna, polna bojev za narodni kulturni obstanek, ki bodo še mnogo hujši, kot pa so bili narodnostni boji pred vojno. Taki boji škropajo najboljšo modri iz energije v narodu; kolikor koristnejše bi bilo, da se te sile porabijo za gospodarski in kulturni napredek, mesto da jih je treba žrtvovati narodnostnemu boju. V interesu svetovnega mira in demokracije je, da se takim razmeram napravi konec. To je edino mogoče, ako se porazi nemški militarizem.

Slovenci v Kansasu so bili brezbrilni dovolj časi; v vsej tej dobi bi so imeli dovolj prilike, da si napravijo jasno mnenje o stvari. Situacija je danes jasna: Ali z demokracijo ali pa z avtokracijo, ki jo predstavlja nemški militarizem. V enem teh taboru se mora vsakdo nahajati; če ne v aktivnih vrstah za demokracijo, pa v vrstah za nadaljevanje militaristične avtokracije. Saj ni treba direktno pomagati avtokraciji: dovolj je, če ne deluje za demokracijo, kajti to že pomaga avtokraciji sili, četudi indirektno, kajti ti nisl njihov aktivni nasprotnik in jim kot tak ne škoduje.

Mnogokrat smo že povdarjali, da so Slovenci po svojem značaju demokratičen narod, kar je tudi resnica. Res pa je tudi, da bi morali za demokracijo storiti mnogo več, kot se sedaj stori. Za-

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE

Sedež v Chicagu, Ill.

LEVEHALNI ODBOR:

Frank Bostich, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konec, Eblin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

John Ermene, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan Kaker, Anton Motz, Frank Mravljia, Jacob Muha, Zvonko Novak, H. Pogodič, Matt Pogorelec, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank S. Frank Udovič, Charlie Vesel, Andrew Vidrih, Stefan Zahrič, Zakrajšek, Anton Zlogar.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaj le prijavljajo, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. Naslov za pisma in denarne pošiljave je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.)

vzemimo se za stvar, ne prisiljeno, brez navdušenja, nego iz zavesti, da nismo rojeni za večne sužnje, da smo tudi mi lahko enkrat narod, ki bo sam gospodar svoje usode. Nekoliko več zaupanja v našo lastno moč nam je treba, nekoliko več zavesti in prijetelji — mnogo, mnogo več dela in žrtve.

Poglejmo delovanje in žrtvovanje drugih narodov, potem se pa mi primerjajmo z njim in prišli bomo do spoznanja, da smo silno počasni in — leni.

Nekoliko izpovedi nam včasih ne škodi; jeziti se pri tem je nepotrebno. Boljše je stvar premisliti in končno reči: Res je tako; toda kar smo zamudili, se da popraviti s toliko vstrajnejšim delom.

Dne 9. junija je naš dan, dan Slovencev v Kansasu. Položili bomo temelj našemu delovanju in upamo, da bomo korakali vsopredno z drugimi lokalnimi organizacijami Slovenskega republikanskega združenja za demokracijo in jugoslovansko federativno republiko.

Frank Wegel.

Bentleyville, Pa. — Dne 13. maja je ločila smrt iz naše srede rojaka Franka Rusana. Bil je naprednega mišljenja in zvest član društva Maj, šte. 240, S. N. P. J. Star je bil okoli 39 let. V stari domovini zapuša soprogo in tri otroke.

Pogreba so se udeležila poleg društva Maj, S. N. P. J. še društva Slovenski Prijatelj iz Marianna in Pres. Sreč Jezusovo, št. 437 NHZ. v Bentleyville, kakor tudi število drugega občinstva. Društva so se udeležila pogreba z zastavami. Društvo Maj mu je položilo na krsto krasen venec v zadnje slovo. Nagrobni govor je imel Josip Milanič.

N. v. m. p.

Alois Humar, tajnik.

Akron, O. — Tu je umrl dne 14. maja rojak Frank Begar za sušico. Bil je član društva Dolenjec, šte. 170. SNPJ. V stari domovini zapuša soprogo. — N. v. m. p.

Delavske razmere so tu take kot v splošnem povod. Industrija povsod dobro obratuje in tudi delo se dobi, kdor noče preveč izbirati. Pri nas preskrbe vsakemu kakor delo, kajti postopanja se ne trpi.

Od strani se čuje, da nam bodo zopet utrjali ena cvetko iz našega vrta. Imeli smo tri ročice, pa ena je že skočila v zakonski jarem in sedaj misli posnemati njen vzgled še druga. Kadar se to zgodi, nam ostane še ena, fantov je pa cel duet.

Ako ne bo druge pomoči, se bomo morda zatekli k pl. Gažli, da nam bi jih z njegovim eroplusom nekaj pripeljal. Seveda bomo zahtevali take, ki se ne bodo navduševale za Viljama ali Karla nego pristne slovenske cvetke, ki bodo šle z nami pogumno naprej pod praporom zvezdaste zastave. J. S.

Frontenac, Kans. — Ker je ves svet nekako bojno razpoložen, se tudi mi nekoliko prasnemo med seboj. Tudi za našo zadržno prodajalno smo se morali zavzeti, ker ima nasprotniki, ki jim ni ljub njen razvoj. Oseba, ki je bila o Novoga leta ravnatelj zadrge, je pričela z lastno trgovino ravno nasproti zadrzne prodajalne. Člani zadrge in člani društva, bodimo slohi, kajti le v slogi je moč in le v slogi bomo uspeli. Ako bi ne imeli zadrzne prodajalne, bi bile cene po tukajšnjih trgov-

nah višje kot sedaj. Odkod pa mi sploh pričakujemo pomoč, se od naših lastnih vrst. Mi edini smo, ki lahko boljamo naš položaj, toda le bomo složni bomo dosegli uspešnega dela, truda in bo še življenjsko stanje tako, kot poštenemu delavstvu spodobi, naj bo naša večna naloga samorati zato, da bodo drugi tudi sadove našega truda? Pomagaj si na vseh poljih; kjerkoli si gošče in eno teh je zadrzna prodajalna. Pri nji je sedaj več članov naše jednote v tem kraju iz jednote glasila so se navli zadrzne duha, zato ja t razumejo zadržno moč.

Da je članstvo vneto za napredno gospodarskem polju, di tudi iz tega, da sta društva tje, šte. 27. SNPJ. in društvo Barbare, šte. 47 premetile s urade v zadrzne prostore, ki se bodo vršile tudi društvene je. Vsa čast takim članom, ki zavedajo dela za svoje interenastanovitni pa priporočam, jih posnemajo in naj nas nikar izdajajo, ker s tem škodujejo bi in nam. Bodimo si bratje ne mo v boleznih in nesrečah, delujmo bratsko tudi na gospodarskem polju za koristi vseh nov. Naše geslo naj bo: Naša močnejša zadržno prodajal-

John Kerec.

Zahvala.

Breery Hill, Kansas. — S tuis srceci naznanjam, da je po dmučni boleznii umrl dne 14. m moj soprog Rochus Godina.

K zadnjemu počitku smo spremili dne 16. maja na pokoliše Rossenkop v Mulberya greb se je vršil civilno.

Pokojniki je bil član društva Prvi Baj šte. 65, SNPJ, k remu se prisrčno zahvalim za udeležbo njihovega štala pri pogrebu in za krasen meki so ga položili na krsto polnika v zadnje slovo.

Hvala vsem sorodnikom znanec za udeležbo pri pogrebu in za vence in cvetlice, s katerimi so okrasili pokojnikovo kravno tako vsem prijateljem znanec, ki so me obiskovali tolažili v času žalosti.

Tebi, dragi, nepozabljeni prog, ki si zapustil to viharne ljenje, polno težav, pa šelim ren počitek v naročju mat zemlje.

Julie Godina, soproga.
Friderik, sinček,
Leopoldina, hčerka.

LISTNICA UREDNIŠTVA

A. G. Edenborn, Pa. — Da o katerem pravite, da ste ga alali že koncem meseca aprila nikdar prišel v uredništvo, tega ga seveda nismo mogli obiti.

Vsi tisti dopisi, ki jih urešivo smatra, da iz enega ali gega razloga niso za priobliro predložiti seji gl. up. odbora, njih sklepa. Ako dopis nima sebnosti, bodisi da vse osebnosti napade ali ka kaka se sna poročila, naznanimo v listu uredništvo, da dopis ni za v listu. Lahko se primeri, da se v listu izgubi, kajti poštni promet je obložen; v temv slučaju je preda edina pot, da nam o stru enkrat poročate, če hočete, da de poročilo v list.

Boljšje banke ni na svetu kot stric Hanova takšnica. Res vam jamči s svojo "polnomočje stric Han vam pa garantira v mi združenimi državami imate kaj prihrankov, zlasti v vojnovarovalne zmame.

vežbali kitajsko. Zato bi se

SLOVENSKI GARAGE

Cenjenemu občinstvu, Slovincem in Hrvatom na Chisholmu in v bližnji okolici želim naznaniti, da sem odprl "GARAGE", kjer bom popravil vse vrste avtomobile. Zmožen sem vseh avtomobilskih popravil, moja posebna pozornost je pa na električnih sestavih kot skaterje, generatorje, magnete, storage baterije in vse take stvari vam izvršno popravim, kadar se vam pokvari, če se vam kaj pokvari vaš avtomobil ne poshite poklicati mene, moja telefon številka je 500, ali pa ga pripeljite v moj garage. Lahko se pogovorite s menoj v slovenskem jeziku, dobite dobre trpešno delo in nobene goljufije. Moje delo jamčim vsakomur. Prodajam tudi nove avtomobile s sedeži za pet ali šest oseb.

CENA JE LE \$680

Kupite ga lahko na mesečna odplačila. Se priporočam, da me obiščete, kadar me potrebujete.

GRAHEK'S GARAGE,
John Grahek, lastnik, 122 E. Lake St., Chisholm, Minn.

ZAJEDAVCI.

Spisal Ivan Molek.

(Nadaljevanje.)

"O prijatelj, vidi se, da prihajate z dežele in da ne poznate velikih specialstov, ki zdravijo samo eno vrsto bolezni in nič drugega. Ozdraviti bolnika jim je igrača. Čemu Vas je treba pregledovati? To delajo zdravniški mazači, ki ne razumejo svojega poklica. Profesorju Berringu pa zadostuje, da Vam samo enkrat pogleda v oči, pa ve, kakšno bolezen imate — natančno ve; vsaka preiskava je potem nepotrebna in le potrata časa. Ali nam ne zaupate? Ako ne zaupate naši besedi, je škoda, da iščete zdravnika. Kajti nezaupljiv človek je izgubljen. Čujte, prijatelj! Doktor Berring je tukaj že deset let. Ali bi bil, če ne bi imel uspeha? Čakalnice je vsak dan polne ljudi, kakor ste danes videli — ali bi bila, če se ne bi bolniki zanesli na njegove velike zmožnosti? Pogledajte! Vsaka teh kart reprezentira enega našega pacienta, ki se zdaj zdravi pri nas. Najmanj petsto jih je! In v tem le predalu so karte ozdravljenih pacientov, ki so danes zdravi in srečni. Najmanj petsto jih je! Preštajte, ako ne verjamete."

Martin je debelo gledal v odprt, dolg predal, toda štel ni, samo kimal je nalahno.

"Kako se bom pa zdravil? Tukaj pri vas?"

"Zdravila dobite takoj in odnesete jih s seboj. Vsakih štirinajst dni pa pridete sem, da Vam gospod profesor pogleda v oči in potem dobite druga zdravila. To se bo ponavljalo tri mesece, dokler ne ozdravite."

Martinu je preostalo še eno, a najbolj mučno vprašanje.

"Koliko pa računate?"

"Sto dolarjev za vse skupaj. Plačati je pa treba vnaprej."

Ročnika je spreletela vročina in toliko, da se mu ni zavrtelo v glavi.

"Jaz — jaz — jaz nimam toliko denarja."

Doktor je takoj čital na prestrašenem Martinovem obrazu, kaj je na stvari, še preden mu je povedal tolač. Imel je res spretnost, da je lahko sodil bolnike po obrazu — ne zaradi bolezni, temveč glede na stanje žepa. Njegove oči so zamenjale smehljaj z jezo in naglo je pihnil gost oblak dima proti Martinu. Tolmač je pa že vedel, kaj mora povedati bolniku v takem slučaju.

"Nimate, denarja nimate? Pa ste prej rekli, da imate. Kako se drznete priti sem brez denarja in nam krasti dragocen čas?"

"O imam nekaj, imam! Ali ne toliko, kolikor zahtevate. To se pravi, toliko ne morem zdaj dati. Skrbeti moram za svoje življenje in dela še nimam. Morda bi mi Vi pomagali do kakšne službe. Upal sem —"

"Hahaha! Tukaj je zdravniški zavod, ne pa posredovalnica za dobavo dela. Chicago je veliko mesto in dela je dovolj, samo polskati ga morate. Sicer pa to ni naša stvar. Koliko denarja pa lahko date na račun?"

"E, petindvajset dolarjev bi že dal —"

Zopet se je križalo nekaj angleških besed in profesor je bil videti zadovoljen. Jezu mu je izginila z obraza in povrnil se je prejšnji smehljaj.

"Dobro. Dajte nam petindvajset dolarjev na račun, preostanek pa plačate v treh obrokih. Navadno ne vzamemo nobenega bolnika v zdravljenje, ako takoj ne položi vsega zneska na mizo, toda z Vami naj bo izjema, ker ste slučajno brez dela. Gospod doktor se Vas je usmili — pa še recite, da ni dober in zaupanja vreden!"

Profesor je prikimal, kakor da razume pomež besed, in Martinu se je zdelo, da res ni slab človek. Tedaj se je pa vrnilo vse po bliskovo. Dr. Berring je pritisnil nekočkrat na gumb na pisalni mizi, ne da bi bil Martin to opazil, in v bližnji sobi za medicinske je ravno tolikokrat zabrenčala žica v znamenje: "Prinesi ti to!" Uslužbenec v dolgi, beli in polikani suknji je vzel že pripravljen zavoj s police in v hipu je bil v profesorjevi pisarni, nakar je zopet hitro izginil v svojo sobo. Zdravnik je razvil zavoj in Slovaka je razložil Martinu, kdaj in kako se jemljejo črne kroglice, kdaj bele, sive itd. Vse je bilo izvršeno na strog, kupčijski način, in preden se je Martin zavedel, je že držal zdravila v rokah in profesor je bobnal s prstom po mizi, čakajoč na denar.

Kaj je hotel? Ročnik ni imel časa premisljati in nesposobno ni bilo, če bi se še obotavljal. Vzel je denarnico in položil denar na mizo. Slovaka mu je dal še nekaj kratkih navodil zaradi dijete in zabijel, da se mora ogibati pijače, nato ga je pa spremlil v čakalnico. Ko se je Martin ozrl v zdravnikovo sobo, je že drugi pacient sedel pri pisalni mizi.

Počasi je prekoračil mehke, s preprogo pogrnjene stopnice, toda naglo, kakor da bi mu kdo kuril pod petami, je premeril "muzej" z groznimi voščeniimi figurami in planil na ulico.

Martin je bil v zadregi, kam se naj zdaj obrne. Bil je v tujem, velikanem mestu, v morju ljudi, toda sam in nikomur poznan. Slišal je sicer že davno, da so v Chicago tudi Slovenci, ali kako naj pride do njih? Naenkrat mu šine v glavo da bi šel v Joliet, ki ni daleč od Chicago. Vedel je, da je tam velika slovenska naselbina in vrnilo se mu je upanje, da dobi lažje delo. Da v Joliet pojde! Tam bo delal in v Chicago bo hodil k zdravniku, dokler ne ozdravi. Tri mesece bo že nekako prebil, da se ne izve njegova nesreča, in potem — in potem — bo zdrav, njegova Margeta pride z otrokom k njemu in živel bo novo življenje, življenje sreče, ki izbriske za vselej in pokopje v pozabnost košček gnusne preteklosti...

XI.

PIJAVKE.

... Bedaki se rode vsako minuto. Bedak je bedak in ostane bedak, dokler ga ne vržejo v jamo. Bedak je zato na avetu, da ga pametni

ljudje odirajo. Tudi pametni ljudje se še rode, čeprav ne vsako minuto kakor bedaki; zato je pametnejš velik neumnej, če ima usmiljenje z bedakom, češ: Ne bom ga odril, ker je reven in bedast! Če ga ne odereš ti, ga bo drugi, zato je najboljšje, da ga ti prej odereš, ker to je kupčija... In ko odris bedaka, odris ga tako, da ne bo nič vedel, da si ga odril, temveč ravno nasprotno: Misli si mora, da si mu storil veliko dobroto, za katero se ti bo futil hvaležnega. Skratka: Odris bedaka tako, da bosta oba zadovoljna — ti in bedak, kajti tako zahteva morala moderne kupčije."

Da — tako zahteva kupčijaka morala!

Gornje besede je izrekel mož — oduren in skrajno nesimpatičen značaj — ki je prodajal farmarjem v Združenih državah in Kanadi, in Mehikancem sleparsko "sredstvo za razvoj telesnih udov". Slepac, kajti nič drugega ni bil, je oglaševal svoje "sredstvo" le v farmarskih in mehikanskih časopisih, menda je imel farmarje in Mehikane za največje bedake. Pod imenom "sredstvo za razvoj telesnih udov" je seveda lagal v svojih cirkularjih in pismih, da velja njegovo "sredstvo" izključno za "razvoj ali narast spolnih organov." — Farmarji in Mehikani so res bili bedaki — ne vsi, toda dovolj jih je bilo, ki so pošiljali sleparju po deset do petdeset dolarjev za dozo ničvrednega mazila. V par letih je bil bogataš. Vozil se je v avtomobilu in stanoval v lepem rezidenčnem distriktu mesta Chicago.

Toda med bedastimi žrtvami se je končno našel pameten človek, katerega ni bilo sram povedati, da je bil prevarjen. Posledica je bila, da je prišel "slavni specialist za razvoj telesnih udov" pred zvezno sodišče, ki ga je poslalo vrhu denarne kazni za tri leta v ječo zaradi zlorabe pošte.

Noben sleparski kupčiji v Ameriki niso bila tako pogojena zadnja leta, kakor ravno "zdravljenje" spolnih bolezni na daljavo. Ta kupčija je že postala posebne vrste trgovina, ki se je sijajno izplačevala. Ni čuda, da so se "slavni specialisti" množili kakor ščurki v nesnažni kuhinji. Skoraj v vsakem večjem ameriškem mestu se je pojavil zdravnik, "silno učen doktor", ki je v vsakem slučaju jamčil za ozdravljenje tajnih bolezni in ženskih bolezni. Ti "učenjaki" so predvsem taki zdravniki, katerim je zdravniška praksa kupčija, ne pa poklic; oni ne zdravijo bolnikov zato, da bi jim pomagali, temveč zato, da dobe denarja, denarja, denarja, veliko denarja v najkrajšem času. Pri poštni zdravniški praksi je nemogoče, da bi zdravnik nagrabil tisočake kar v par letih, toda "kvek" (angleški izraz quacke, kakor jim pravijo Američani) se lahko ponaša s takim uspehom. Tě vrste doktorji so navadno preleni in prenevedni za svoj poklic, vsled česar so najmanj sposobni za zdravništvo. Zato se lotijo mazaštva.

V ostalem je mnogo "zdravnikov na dištanco," ki sploh niso zdravniki. Dva ali trije prefriganci s par tisoč dolarji kapitala se združijo v kompanijo in najmejo kakšnega lačnega in potepnega doktorja, kateremu ne bi človek zatpel niti svojega psa v zdravljenje. Tak doktor je na vse pripravljen, samo da kaj zasluži, in gospodje kompanisti niso skopi z denarjem. Najrajši najmejo kakšnega starega doktorja, ki je že davno iz prakse, pa ima lep nastop, na primer lepo in polno brado in bujne lase, da bolj vleče njegova slika. Ta zdravnik nima potem drugega posla, kakor da rabijo njegov podpis, ime in sliko v časopisu in reklamnih tiskovinah. Tvrdis se glasi na njegovo ime, on postane čez noč glasovit specializist z "bogato izkušnjo", ki zdravi s "čudežnim uspehom" vse označene bolezni, on je v pisni zvezi z bolniki in izdeluje in preparira vsa "specialna" zdravila — v resnici pa ne vidi nobenega pisma, ne enega bolnika in sploh ne ve, kaj se godi v "zdravilnem zavodu", kamor pride morda enkrat na teden po svojo plačo. Vse drugo opravijo gospodarji in uslužbeni.

Tako je delala Collinsonova kompanija v New Yorku, ki je za dobo svojega obstanka pobrala iz žepov bolnih ljudi na stotisoče dolarjev, dokler ni posegla vlada vmes in napravila sleparje za omrežje.

Tudi zdravniki, ki začno sami podjetje te vrste, navadno najmejo kakšnega starca z medicinsko diplomo, da jim posodi svoje ime za mastno plačilo; ako pa ne store tega, si nadenejo drugo ime. Nihče teh pijavk namreč noče s svojim pravim imenom na dan. Skrivajo se za hrbtno drugih in iz teme grabijo priropan plen. V Chicago je bil "specialist za sifilis", ki je oglaševal svojo sleparsko karijero pod imenom "Dr. Ehrlich". V Nemčiji je bil res zdravnik s tem imenom, ki je posvetil svoje študije in eksperimente edino tej bolezni in iznašel tudi znano sredstvo "606" zoper sifilis, katero pa še danes ni priznано kot absolutno zanesljivo — toda čikaški mazač je bil toliko predrzen, da je zlorabljal ime nemškega zdravnika v izkoriščanje nesrečnih bolnikov. Tudi njega je že zadela kazen, dasravnno dosti premajhna.

Drugi doktor, ki je ustanovil Dr. Jos. Lister Co., ki je krstil svoj "zdravilni zavod" z imenom angleškega specialista za sifilis dr. J. Listerja, ki je živel v Londonu in je že mrtev.

Zdravniki na dištanco love svoje žrtve s pomočjo hrupne reklame.

Čim je ustanovljen "zdravilni zavod", je prvo delo podjetnika, da si nabavi privlačne tiskovine: brošure, letake, formule pisem in razne druge tiskane reči, ki "vlečejo". Najvažnejše seveda so knjižice, ki opisujejo "specialne bolezni". Vsebinska takih knjižur, kolikor ni samohvala, je navadno prepisana iz knjig priznanih medicincev in pomešana s slikami in komentarji, toda sestavljena je tako, da naredi na priprostejši čitatelja, ki je bolan, vtisk bojazni in ga kolikor mogoče oplaš. Posledice spolnih bolezni, ki so že kronične, so res grozne, zlasti sifilisa, ali brezvestni "specialisti" jih naredi še groznejše.

(Nadaljevanje sledi.)

LJUBEZENSKA DRAMA PRED SODIŠČEM.

(Nadaljevanje s prve strani)

Profesor A. H. Sholts iz Oregona, Wis., je pričal, da pozna Lusko, ki je obiskovala višjo šolo v Stoughtonu. Po njegovi izpovedi se je Lusko dobro obnašala v šoli, toda bila je malo bojazljiva. Rajše je hodila s študentkami kot s študenti. Učila se je prav dobro.

Charles Heinzi, bivši poštar v Menominee Fallsu, Wis., ji je dal dobro spričevalo glede njene morale. S. P. Slater, bivši član šolskega sveta v Minominee, je izpovedal isto.

Dr. T. W. Evans iz Madisona, Wis., je pričal, da se mu je mati obtoženke zdelo precej nervozna in togotna. Tak vtis je dobil tudi o njenem očetu.

"Ko je dr. Lusk popravljal moje zobe, sem dobil vtis, da je izredno nervozen," je pričal zdravnik. "Vzel je v roke instrumente in jih zopet odložil na čuden način. Včasih se je vpravil in si z roko segal v lase."

Mrs. Nellie Frazee iz Menomineeja je izpovedala, da je Lusko trpela na hudem glavobolu. Tako je pričala tudi Mrs. Helen Stark.

CHAMBERLAINOVA PREDLOGA PORAZENA V SENATU.

Washington, D. C. — Še dve minuti ni vzelo, da je senat sprejel nadomestilni predlog za Chamberlainovo resolucijo, o kateri se je predsednik izrazil, da čaka namen izročiti vodstvo vojne odseku za vojaške zadeve.

Nadomestilni predlog ne preprečuje preiskave v produkciji letal, kajti predsednik se je sam izrazil, da želi tako preiskavo in da jo je že odredil. Ali Chamberlainova resolucija je nameravala v originalu, da odsek za vojaške zadeve vodi vojno.

Vprašanje, če pride davčna predloga že v tem zasedanju na dnevni red, še ni rešeno.

68 MRLIČEV SO DOBILI IZ PODETIN.

Pittsburgh, Pa. — Iz podrtin kemične tovarne za T. N. T. so dobili tri in šestdeset strašno obžganih trupel, ki so jih prepeljali v mrtvašnico.

Vbolnišnicah v Pittsburghu leži štiri in devetdeset ranjenih oseb. Kompanijski uradniki izjavljajo, da se 212 delavcev, ki so delali v tovarni, še ni zglasilo.

CESTNOŽELEZNISKA NEZGODA.

Camp Grant, Rockford, Ill. — Cestnoželezniški voz je skočil med mestom in taboriščem raz tir, ko je vozil z veliko hitrečo. Voz se je zaletil kakšnih 50 čevljev proč od proge in se prekučnil. Mrtev je obležal 17-letni Pratt, štirje vojaški in več civilnih oseb je bilo ranjenih. Ob času nezgode je bilo osemdeset oseb na vozu.

PRAVICE VOJAKA, KI V UNIFORMI VSTOPI V PRENOČIŠČE.

Chicago, Ill. — Proti lastniku prenočišča se lahko nastopi civilno in kazensko, če ima prosto sobo in noče sprejeti pod streho vojaka ali pomorščaka v uniformi Združenih držav, ki hoče plačati prilično ceno za postrežbo. (Glej: Ops. J. A. G. 325. 227. februarja 1918.)

DOPIS.

Buffalo, N. Y. — Dne 5. maja zjutraj sem se podal na pot proti bližnjemu mestecu Gowanda na obisk tamošnjih Slovence.

Bilo je prijazno majniško jutro, ko sem se vsedel na vlak v Buffalo. Vozili smo se čez zelena, cvetoča polja, med prijaznimi grčki in gorci, ki jih je s svojo pomladansko blaženostjo objemalo jutranje solnce.

Kako dobro je človeku pri srcu, če se poda v naravo in se počuti sam del te narave. Sedel sem pri odprtem oknu, gledal v slikovito okolico in se spominjal na moje nekdanje doživljanje. Od časa, ko sem podal materji zadnji roko, sem prevozil že precejšnje daljave in nove se mi vedno odpirajo.

Ko sem dospel v Gowanda, me je na kolodvoru že čakal tajnik društva Zorja Svobode, št. 325 SNPJ, Louis Skube, ki me

je odpeljal na njegov dom in me prav prijateljsko postregel. Njegova soproga mi je napravila imenitno kosilo, ki mi je prav dobro teknilo. Potem smo odšli na dom predsednika imenovanega društva Buščaja, ki me je tudi prijazno sprejel in pogostil. V družbi več rojakov sem si ogledal Gowando, ki je sedaj v pomladanskem zelenju jako ljubko, prijazno mesto. Vsem, ki so mi izkazali prijazno naklonjenost, posebno predsedniku in tajniku gori imenovanega društva se za

naklonjenost prijateljsko zahvalim.

Frank Likar.

Velika skrb.

Prvi mešan: "Mojo ženo je s noči pričela nadlegovati velika skrb."

Drugi mešan: "Pa kaj tak ga?" — Prvi mešan: "Čudi in razmišlja, kako more armadno vodstvo Združenih držav pridržati ene iste kuharje skozi celo leto, medtem ko ni pri nji noben dalj kot po par tednov."

VABILO

NA PLESNO VESELICO

katero priredi

Društvo št. 142 S. S. P. Z. v White Valley, Pa., dne 30. maja t.l. (Decoration Day) v Slovenski dvorani

Pričetek veselice točno ob 3 upri popoldan.

Veselica traja kakor je bilo sklenjeno na društveni seji dne 19. maja.

Uljudno vabimo vsa sosedna društva-tukaj in v bližnji okolici in vse slavno slovensko občinstvo, da nas množično poseti.

Igrala bo izvrstna godba na pihala iz Exporta, Pa. Za vse drugo potrebno in za točno postrežbo bo skrbel odbor.

Vsi na veselico in se zabavajte z nami! ODBOR.

13 Cents

Padajo od zgoraj — in imajo ravno tak okus

Quality-Superb